

Simon Toelmann Georg Franz Schweinoch von

Disputatio Iuridica Prima, De Matrimonii Inchoatione, Sive De Sponsalibus

Rostochi[i]: Pedanus, 1623

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730914569>

Druck Freier Zugang

R. U. jur 1623

Simon Toepfelmann Procr.

Georg Franciscus v. Schweinichen Resp

Disputatio Juridica

PRIMA,

DE

MATRIMONII

INCHOATIONE,

SIVE

DE SPONSALIBUS!

Quam

Deo ter Opt. Max. feliciter annuente

SUB PRÆSIDIO

VIRI

Clarissimi, Amplissimi & Consultissimi,

DN. SIMONIS TOELEMANNI

Jcti celeberrimi, & in inclutâ Rosarum Academiâ

Professoris dignissimi,

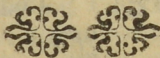
Publica disquisitioni subjicit

GEORGIUS FRANCISCUS à Schweinochen

Eques Siles.

Ad diem 15. Martij

In Auditorio Magno.

ROSTOCHI

Excusa literis JOACHIMI PEDANI, Acad. Typog.

ANNO M. DC. XXIII.

1623

VIRIS

Strenuis Nobilissimis,

{ G E O R G I O von Belhorn / in
Peterschdorff /

DNO. } JOHANNI à Koschenbahr / &
Schorlaw / in Haida / & Hünnern /

{ JOHANNI FRIDERICO à
Wentzky / in Koppersdorff
& Krippitz /

Dominis Cognatis, omni observantiæ cul-
tu prosequendis, & suscipiendis,

*Exercitium hocce Academicum, in debita
gratitudinis, & amoris signum obfert.*

Georg Franz Schweinichen.
A. & R.

1933. XII 14.

DE MATRIMONII IN- CHOATIONE, SIVE DE SPONSA- LIBUS.

THESIS I.

Matrimonij contractus, teste Ol-
deendorp. inter omnes saluberrimus, quippe quo
solo genus humanum pulchro conservatur ordi-
ne, ac propagatione. Hinc etiam à Iustini-
ano vocatur viri atq; mulieris conjunctio, §. 1. l. de Part.
potest. l. 1. §. 3. de Inst. & Jur. l. 1. de Ritu Nupt. Indivi-
dua vita consuetudo, d. §. 1. quæ non nisi consensu per sponsalia fieri
potest. l. 2. 4. 11. 13. de Sponsalib. l. 2. de Ritu Nupt. l. 30. de R. I. Licet quan-
doq; illa consuetudo, Jure permittente dirimatur l. 1. ff. de Repud.
Novell. 117. Novell. 22. c. 20.

2. Quia verò non tantum Jure naturali gentium, l. 1. §. f. de
Inst. & Jur. l. de Jur. nat. gent. & civ. in pr; Civili, tot. t. l. de Nupt. l. 23.
24. 25. de Ritu Nupt. l. 5. & aliquot. seqq. C. Eod. Novell. 2. 12. 19. 22. 39. 54.
61. 68. 74. 78. 89. 91. 97. & seqq. 117. 119. 127. 134. circa f. 139; & divino
Genes. 1. v. 27. Genes. 24. v. 7. Prov. 18. v. 22. & 19. v. 14. Syracid. 26. v. 1. 2.
3. 4. Tobie 3. Matth. 19. v. 4. 5. & 6. Iohan. 2. v. 1. & 2. Ad Roman. 7. v. 2.
& 3. 1. ad Corinth. 7. v. 2. & 3. Hæbræor. 13. v. 4; licitum est conjugium
inire: Valentin. Guillem. Forster. d. Nupt. c. 1. qu. 1. & 2. sed etiam ma-
ximè expedit Reipublicæ, ut connubia frequententur, propter seve-
rissimum DEi mandatum, Genes. 1. v. 28. & 2. v. 18, l. 1. Solut. matrim.
l. un. ff. Unde vir & uxor. Helfric. Wlric. Hann. in Resolut. Jur. Civil.
Tract. 3. qu. 1. Non in frugiferum nos facturos quid putavimus, si de
hâc ipsâ materiâ aliquid in medium protulerimus.

3. Rectius autem tractationem institui posse non existimamus,
quàm si priùs de sponsaliis, seu matrimonij inchoatione, postea

de ipsis nuptijs, vel consummatione; ac demum, de Divortijs, sive dissolutione ejusdem agatur.

4. Sunt itaq; *Sponsalia*, mentio & repromissio futurarum nuptiarum; definiente *Florentino*, in l. 1. ff. de *Sponsal.* Vel. *Sponsalia* sunt mutua repromissio futurarum nuptiarum, inter eos, quibus Jure licet, facta. *Hottoman.* in *Comment. Jur. vid. omnino Paul. Cypræum in tr. & de Jur. Connub. de Sponsalib. c. 2. §. 2. n. 1. 2. 3. Iohan. Coppen. obs. 25. num. 1. Alberic. Gentil. disp. de Nupt. lib. 2. c. 1.*

5. In hâc definitione, sive potius descriptione, consideranda veniunt, *definitum*, & *definitio*. *Definitum*, quod explicat Etymologia, sunt *sponsalia*. Quorum varios ritus, mores, atq; ceremonias, apud varios populos, & nationes, Romanos in primis, Græcos, & Germanos, describit *Alex. ab Alexandr. Genial. Dier. lib. 2. c. 5.* quibus plura accumulatur, *ibid. Tiraquell. in Annotat.*

6. *Sponsalia* dicuntur à *spondendo*, l. 2. hoc t. *Shneidw. part. 1. de Sponsalib. n. 1. Beust. de Sponsalib. c. 1. quia moris fuit veteribus, stipulari & spondere sibi uxores futuras, l. 2. hic, c. nostrates 30 qu. 5. Didac. Covarruv de Sponsalib. n. 2. Alberic. Gentil. Disp. de nupt. lib. 2. c. 1. VVesen. in Paral. de Sponsalib. n. 2. Paul. Cypræ. c. 2. §. 1. n. 12. 13. & 14. Hunn. vol. 2. in Treuiler. de Nupt. thes. 1. q. 1. lit. a. Iohan. Calvin. in Lexico Jur. sub vocab. sponsalia. Unde sponsi, sponsæq; appellatio, Ictus in l. 3. b. t. Spondere enim, à *sponde* venit, quasi facta sit spontanea datio & promissio, *Varro de Lingv. Latin. lib. 4.**

7. Alij aliter derivant, à *sponsore* nempe, quem constat eum esse, qui alij promittebat, quia is, qui uxorem ducturus erat, non ab ipsa, sed ab eo unde ducturus erat, à patre nimirum, vel fratre, stipulabatur, eam in matrimonium ductum iri, *Gell. lib. 4. c. 4.* Referente *Beust. d. loc. Cypræ. c. 3. §. 2. n. 1.* Alij à *spondis* & libationibus sacrificialibus Ethnicis deducunt; ut patet. ex *Tertull. lib. de Idololat. c. 6. Cypræ. c. 2. §. 1. n. 14.*

8. *Definitio* ipsa continet *genus & differentiam specificam*. *Genus* est; *Florentino* in alleg. l. 1., mentio & repromissio, ut alij explicant, mutua. *Beust. c. 1.*; non autem cujusvis rei, sed futurarum nuptiarum, d. l. 1. Quanquam enim interdum accidat, ut eventus spem frustrator, attamen intentio partium fuit, ut omnino nuptiæ sequantur. Porrò quicquid agant homines, intentio judicat omnes. *Andr. Gail. de Pignor. obs. 10. n. 4.*

Disse-

*Frustrata
volunt. d. l. 21. ff.
ca.*

9. *Differentia specifica* comprehendit personas, quibus de Jure licitum est contrahere, scilicet eas, quæ non prohibentur. *Beust. c. 2.* Quia non ante Juris ratio, quam persona quærenda est, ut ait *Scæv. in l. quidam 14. versio. deinde sic quæri ff. de Jure Codicill. l. 4. ff. Qui Testam. fac. poss. l. non oportet 52. ff. de Legat. 2.*

10. Hinc manifestum quàm multis parasangis differant à nuptijs sponsalia, quæ tantum matrimonij spes dicuntur; *l. 13. §. 3. ff. ad Leg. Julian. de Adult. l. 6. b. 8.* Futurarum nuptiarum sunt promissa, *c. nostrates 30. qu. 5.* & præcedunt nuptias; *Bartol. in l. si pecuniam n. 2. ff. de condict. caus. dat. caus. non secur. Vvesenb. n. 2. l. 32. §. 37. De Donat. inter V. & W.* suntq; præparatoria nuptiarum, ut vocat, *Schneidw. n. 38.* ac præambula connubij, *Cypræ. c. 2. §. 1. n. 3. Salicet. in l. unic. n. 2. C. si rector provinc.*

11. Ut autem hæc definitio eò clarior evadat; primùm quænam sint *species sponsaliorum*; deinde quomodo *contrahantur* qui effectus; & *finis* eorum; ac tandem de *dissolutione* agendum erit, *argu. tractationis in tit. l. de Usufr. & lib. 20. ff. tit. 1. de Pignor. & Hypoth. cum seqq.*

12. 1. *Sponsalia sunt, vel iurata*, quando Jurejurando interposito firmantur: vel *non iurata*, ubi nullo jurejurando interposito fiunt. *C. præterea. c. requisivit 17. b. tit. Vvesenb. n. 3.* Juramentum autem debet habere tres comites: *Veritatem, Iudicium, & Iustitiam, ut ait text. in c. etsi Christus §. Iacobus quoq; Extra de Jurejur. ubi communiter Can.*

13. 2. *Pura in diem*; & *conditionalia*; *c. supereo, de Condit. appof. Panor. l. & CCæ. ibid. Vvesenb. d. loc. Beust. c. 7. Schneidw. à. n. 32. ad 38. Forster. Disputat. de Nupt. th. 6. Rever & Clariss. Dn. D. Paul. Tarnov. in tract. de Conjug. c. 1. pag. 6. & 38. pag. 168. 169. Cypræ. c. 8. §. 1. n. 2.*

14. *Purè*, sponsalia contrahuntur, quando simpliciter quis, purè, & absolutè promittit conjugium, ita ut promissio nullam dilationem, aut interjectum alicujus temporis in se contineat, sic ut statim nata sit efficax obligatio, & actio, ut alter conjugum ad petitionem alterius compelli possit, ad consumandum matrimonium, *Schneidwin n. 32. & 33. Panor. in cit. c. super eo, facit text. in §. omni, l. de V. O. & l. cedere diem. 213. de V. S. Cypræ. d. loc. In diem, cum in tempus prorogantur Rebuff. in Allegat. l. cedere diem.*

15. *Sub conditione* contrahuntur, sponsalia, si in aliquem casum,

A 3.

vel.

vel eventum differatur matrimonium, vel si aliquid factum fuerit, vel non fuerit; quâ conditione nondum extante, vel etiam pendente, illud non est firmum, nec super eo orta est obligatio, vel actio, sicut in reliquis contrahibus; *tex. apert. in §. ex conditionali l. de V. O. & d. l. cedere diem. Schneidew. num. 34. Cypraus d. c. & §. n. 4.*

16. Variant autem conditiones illæ: sunt enim præsentis, vel præteriti, vel futuri temporis, l. 100. l. 120. de V. O. l. 37. *Sicert. Per. Coppen obs. 27. n. 45. 6. & 7.* Tamen si propriè conditio dicatur cum in futurum confertur, per l. itaq; 39. ff. de Reb. credit.

17. Omnes hæc sunt, aut inhonestæ, turpes, impossibiles; quibus alij addunt peregrinas. *Schneidew. n. 35. aut honestæ & possibiles. Beust. c. 18. Alberic. Gentil. c. 11. & 12. de Nupt. lib. 2. Paul. Tarnov. c. 78. pag. 469. Laté Philibert. Brussel. in tract. de Condition. & c.*

18. Inhonestæ conditiones sunt, vel contra ipsam matrimonij substantiam ut, *ducam Te, si questus lucrive causa voles esse adultera. Si partum abegeris: Si sterilitatis perpetuæ medicamenta sumpseris.* Et tales vitiant & impediunt matrimonium contrahendum, c. f. de Condit. appof. *Coppen. d. obs. n. 10. Vel non sunt; ut. Ducam Te, si furtum commiseris: Si patrem interfeceris. Schneidew. n. 35. Beust. c. 18. Clarif. Dn. D. Paul. Tarnov. pag. 470. Petrus Nicolaus Mozzius. de Matr. column. 5. n. 38.*

19. Peregrinas Dd. vocant tales: *Si rex Dania vicevit Suecum: Si Imperator Turcam. Impossibiles verò, Si celum digito tetigeris: Si mare exhauseris.* Ejusmodi conditiones non vitiant matrimonium, sed pro non adjectis habentur, favore nempe matrimonij, ac si purè esset contractum, alleg. c. f. de Condit. appof.

20. Ejusdem farinae ea ferè est conditio: *Ducam Te, si ex me gravida facta fueris: Volo namq; scire, an sis sterilis, nec ne.* quia etiamsi illa gravida ab ipso per concubitum facta non sit, talis conditio non impedit matrimonium, sed habetur pro pura, d. c. f. quia ad delinquendum invitatur, accipitur pro non adjecta, *argum. l. 5. ff. de Pact. dotal. Clarif. Dn. D. Tarnov. c. 78. pag. 471. Beust. c. 18. Coppen. d. obs. n. 8. & 9.*

21. Quò pertinet & illa, quâ quis hoc modo contraxit; *Promitto Tibi matrimonium si Te virginem invenero;* quæ omninò pro non adjecta habetur, immò purè contractum putatur conjugium communiter: *Juxta doctrinam Hostiens. in tit. de Condition. appof. & argum. l. alioqui: §. quod si ego de Contrah. empf. Quod tamen sic declarandum, cum Ar-*
tino,

zins. putat Alberic. Gentil. lib. 2. c. 11. Si ipse vir querere de eo haberet; at verò, si dispici per peritos debeat, vel aliter cognosci de virginitate, tunc conditio maneat, quæ nec sit turpis.

22. Conditiones honestæ sunt, quæ pertinent ad matrimonium, tales; Si pater consenserit: Si frater Tuus nomine dotis mihi dabit 4000. Ducatos. Si religionem Christianam amplecti volueris. Dn. D. Paul. Tarnov. pag. 476. Schneidew. loc. cit. Paul. Cypræ. c. 13. §. 81. n. 3.

23. Unde, si quis puellæ promisit conjugium, sub conditione, si pater consenserit: ante conditionis eventum, nequaquam cogi potest, ad matrimonium consummandum: nisi ante illum eventum, cognoscat carnaliter desponsatam: Eo enim casu recedere videtur à conditione appositâ. text. in c. per tuas: de cond. appof. Schneidew. n. 36. Hieron. Schurff. in consil. 57. censur. 1. quibus ad stipulatur etiam Philipp. Melanib. in loc. de Conjug. Coppen. obs. 27. n. 5.

24. Iustæ siquidem ac necessariæ causæ non solum annum, vel biennium: sed etiam triennium, vel quadriennium, & ulterius trahunt sponsalia, veluti valetudo sponsi, sponsæq;, mortes parentum, capitalia crimina, aut longiores peregrinationes. l. penul. Eod.

25. Hinc itaq; apparet, sponsalia omninò sub conditione contrahi posse, s. r. de Condition. appof. ut enim ceteri contractus ita & sponsalia purè, & sub conditione fieri possunt, §. omnis, l. de V. O. l. 37. Si cert. per. Cypræ. c. 5. §. 31. n. 1. Vesemb. n. 6. in f. Hann. in Treuil. ib. 6. quæst. 52. lit. a. Coppen. obs. 27. n. 1.

26. Proponunt hic Dd. quæstionem; Si primum sponsalia contrahantur sub conditione honestâ; & pendente eâ, contrahantur postmodum purè, quæ sint præferenda? Et concludunt; quod purè contracta, secundùm gloss. in c. super eo, in verb. alieno arbitrio. in f. & gloss. in c. per tuas. in verb. præsumendum; de conditionib. appof. Schneidew. n. 37. Beust. c. 19. Cypræus c. 8. §. 3. n. 1. Coppen. obs. 27. n. f.

27. Conditionis autem eventum omninò expectandum esse, adeo ut quamvis ante illum, alter peniteat, non sit locus penitentia, monet Beust. alleg. c. 19. juxta gloss. in c. super eo sæpius cit: Additq; hanc rationem, ne in causis matrimonialibus detur locus hominum levitati, aut instantia; cui consentit Tarnov. c. 79. dub. 4. Luth. Tom. 5. pag. 242. & sequuntur Compilat. Consul. Saxon. q. 11. in f. ibi: Wir halten es auch dafür; das in verfassung der Dreihel / dieser letzten meinung

zu folgen sey/ damit dem Wandelmuth/ und Leidenschaft/ in Ehe-
sachen/ nicht raum/ noch stat gelassen werde. *Coppend. obs. n. 14.*

28. 3. *Sponsalia* sunt, *vel de presenti, vel futuro, c. penal. de Sponsal. VVesembec. n. 3. Schneidew. n. 3. Beuß. c. 7. Forster. diss. de Nupt. th. 6. Gal. lib. 2. obs. 80. n. 10. & 11. Paul. Cypræ. c. 14. §. 3. n. 1. & 2. Helfris. Hann. vol. 2. in Treutl. de Nupt. th. 1. quest. 8. lit. c. Coppen. obs. 25. n. 20.*

29. Hanc tamen distinctionem *Lutherus* in libell. Von Ehesachen, prorsus rejicit, propterea quod apud nos Germanos, non sit talis loquendi consuetudo: & quod sub prætextu istorum verborum, multa vera conjugia distrahantur, quem allegat hic *Beuß. c. 8. & Forster. dissut. de nupt. th. 6.*

30. Interim autem non negat *Lutherus*, *Sponsalia* de futuro dici posse ea, si nempe adijciatur aliqua conditio; puta, *si mei gratia triennium expectare vis, ego Te ducam in conjugem.* Cum *Luthero* consentit *Menzer. in tract. de Conjug. sub. t. de Causa efficiente proxima pag. m. 128.* quibus ad stipulantur nonnulli *JCT.*, quorum numero est etiam *Nottomann. in diss. de spons. Cypræ. c. 4. §. 4. n. 1. 2. 3.*

31. *Sponsalia de presenti*, sunt promissio conjugij præsentis, seu ut loquuntur, tractatus dispositivus, super matrimonio præsentis, qui vim conjugij habet; quod colligitur ex verbis, quæ in præsens tempus sonant; ut *Accipio Te in uxorem: Accipio Te in virum: VVesemb. n. 3. Coppen. d. obs. n. 22.*

32. *Sponsalia de futuro*, sunt tractatus de futuris imposteriorum nuptijs, (cujusmodi olim omnia erant;) ac veluti pactum, & conventio futuri contractus; *VVesemb. d. loc. fiuntq; per verba futuri temporis; ut, Ducam Te in uxorem: Eris mea, vel meus. Coppen. d. obs. 25. num. 21.*

33. *Sponsalia de Præsenti*, subdividuntur *Dd. in publica, & clandestina. Schneidew. n. 20. Beuß. c. 13. Clarif. Dn. D. Tarnov. c. 80. pag. 483. Coppen. obs. 25. n. 1.*

34. *Publica* dicimus ea, quæ palàm contracta sunt, in præsentia testium, quibus probari possunt, *Schneidew. Beuß. Tarnov. loc. cit. Cypræus c. 10. §. 1. n. 2. Coppen d. loc. n. 2.*

35. *Clandestina* vocantur, quæ clàm, hoc est, remotis arbitris, & nullis adhibitis testibus contrahuntur. *Schneid. Beuß. ibid. De quibus est. t. t. Extra de Clandest. de spons.*

Et

36. Et sunt, vel proprie & strictè sic dicta, modò definita; vel largè: Schneidew. n. 21. Beust. cap. 13. Cypraus d. loc. n. 3. Cöppen. n. 3. Dn. D. Tarnov. p. 487. 488. qui citat. Felix. Bidembach. pag. 32.

37. In largè significatione sumta, sunt, quandoquidem in præsentia testium, absq; tamen consensu parentum, contracta fuerunt, & hæc Luther. in lib. von Ehesachen, propriè dicit esse clandestina sponsalia, heimliche Verlöbnuß, quem citat Schneidew. & Beust. d. loc. Cöppen n. 3.

38. Prioris generis de Jure Canonico sunt prohibita. t. t. de clandestin. de sponsa. & per c. aliter 30. quæst. 5. Idq; partim, propter rem mali exempli, & multa incommoda, quæ ratione consanguinitatis inde sequuntur, partim propter difficultatem probationis, & metum perjurij, neve sub specie matrimonij fiat fornicatio; partim, ne matrimonialiter conjuncti facilè separentur; dum sæpè matrimonio occultè contracto, alter mutaret propositum, & dimitteret alterum probationibus destitutum. ut est, gloss. in modò alleg. c. aliter. Schneidew. n. 22. Constit. Electoral. Saxon. in nova ordin. in 1. Von Ehesachen incip. wo aber zween Persohnen, Cöppen obs. 26. n. 5.

39. Non tamen adfirmamus, solam clandestinitatem, per se, vitare matrimonium, dummodò uterq; confiteatur, se clàm sic contraxisse. secundum Panormit. in d. c. aliter, in primis Notab. Cöppen n. 4.

40. Nec contrarietatem statuimus aliquam, inter hæc duo axiomata, Jctorum unum; quod sola clandestinitas, per se non infringat, nec vitiet sponsalia; & Theologorum alterum, in primis Lutheri, Tom. 4. Tenens. in lib. de Caus. matrimon. Clandestina sponsalia, nulla constituere matrimonia, Clariss. Dn. D. Paul. Tarnov. c. 31. pag. 487. dub. 1. Felix. Bidembach. pag. 32.

41. Quæ verò sponsalia præferri debeant, publica, an clandestina, dubitari posset? Sed verissima est Panormitani sententia, quod publica sint præferenda clandestinis: Beust. c. 4. CCæ. in c. 2. de Clandest. despons. Et ita quotidie pronunciari in consistorijs, testatur Schneid. n. 24. daß das öffentliche Verlöbnuß dem heimlichen Ehegelübte billich vorgezogen wird. Cypraus de sponsalib. c. 10. §. 15. n. 2. Paul. Tarnov. c. 31. lib. 1. quæst. sive dub. 6. pag. 497. Cöppen, obs. 26. n. 16.

42. Quod adeò verum est, ut nunquam fallat, nisi unico casu excepto, si nimirum copula carnalis supervenerit; quod tunc tantum sponsalia clandestina præferantur publicis, ut tradit Lutherus in

B

1. Si unum legit
2. Qui prior tempore. n.
18. ff. Qui solent h.
7. pri. de R. 7. n.
3. affert de h. m.
sepe Anstimmie.

sapè alleg lib. Von Ehefachen: ubi hanc addit rationem, quòd ideò tunc publica cedere debeant, quia puella vitiatur, & ejus parentibus major fit injuria, & contumelia, quam ei, quæ tantum publicè desponsata, nec carnaliter cognita est: *Henning. de Conjug. pag. 209. Coppen. cit. loc. n. 19. & 20. Beust. c. 14. Cypræus c. 10. §. 10. n. 1. & §. 17. num. 1. Paul. Tarnov. pag. 491.*

43. Fuerunt hæcenus sponsaliorum species; sequitur quomodo contrahantur. Illud autem fit nudo consensu, quem *Vvesenbecius* causam efficientem statuit. n. 4. per l. 3. l. 7. §. 1. h. l. l. 2. de Ritu nupt. l. cui fuerit. 15. in f. de Condition. & demonstrat. l. 8. C. de Repud. l. nuptias 30. ubi latè *Decius de R. l. c. cum locum 14. eod. c. 1. & 2. Caus. 27. q. 2. Coppen obs. 25. n. 33. Valent. Guiliel. Forster. de Nupt. c. 8. Schneidew. n. 2. Paul. Cypræ. c. 3. §. 1. n. 1. qui consensus non tantum est contrahentium l. 7. §. 1. l. 11. 12. 13. Eod. sed etiam eorum in quorum sunt potestate; l. 2. de Ritu Nupt. Forster. d. cap. Alberic. Gentil. C. 13. de Nupt. Genes. 24. v. 49. & 57. 58. *Vvesemb. loc. cit. Cypræ. d. c. & §. n. 3. de quo, disputatione sequenti, de matrimonij consummatione.**

44. Illud saltem hoc loco admonendum videtur; si puella, quæ matrem & vitricum habet, adolescenti promittat, se nupturam ei, modò parentes consentiant: deinde his recusantibus, clam ab illo persuasa, tres aureos velut arrharum nomine, accipiens, & vicissim quatuor grossos dans, polliceatur, se nupturam eidem, sed non libenter matri dilectæ mærorem illaturam: Non videri purè contracta sponsalia, neq; nuptias. Quam quæstionem latè examinat *Basil. Moner. in tractat. de Clandestinis: Conjug. Paulus Cypræus c. 8. §. 1. num. 3.*

45. Tametsi verò in nuptijs copulandis, nec curatoris, qui solum rei familiaris sustinet administrationem, nec cognatorum, vel adfinium ulla auctoritas, jure Civili, requiratur l. 8. C. de Nupt. *Petr. Heigius quest. 22. n. 8. 9. & seqq. part. 1. Attamen plerisq; locorum statutis, minorennibus atq; pupillis salubriter prospectum est, ne absq; propinquorum consilio, sponsalia, aut matrimonium contrahant, aut contrahendo obligentur. Constitut. *Friderici Comitù Palatini, de Matrimonij; ibi. daß die Personen so keine Eltern haben / sich mit ihren nächsten Blutsfreunden Rath Verheyraten / vnd ehelich verloben; & Reg. Daniae *Friderici I. Ordinaris Cellesis Anno 1545. congesta: quas citat***

Cypræus

Cypræ. l. 6. §. 9. n. 16. & 17. & §. 10. n. 14: quia minoritatis sociæ sunt, fragilitas, consilij inopia, & facilitas captivonis, per l. 1. ff. de Minor. 25. ann. facit etiam l. 48. de Fidejussorib.

46. Non sine micâ salis igitur accipiendum est, quod Dd. dicunt probari sponsalia solo testimonio sponsi & sponsæ; adeo, ut licet prius verè contracta non fuissent; attamen eo ipso contrahantur, dum mutui desiderij ac voluntatis, professionem edunt, & fidem faciunt. *Maschard. Conclus. 1331. incip sponsalia, n. 2. & 4. de Probat. vol. 3. Iacob. Menoch. de Arbitr. Iud. quæst. l. b. 2. cent. 2. cas. 103. n. 1. Corras. lib. 3. Misc. Iur. c. 4. n. 2, Andr. Tiragu. de Retract. Convent. ad. f. rit. num. 77. per jura ibid. alleg.*

47. Ex quo etiam videtur dependere ratio, quare prohibeantur clandestina sponsalia, videlicet non propterea, quod non valeant, vel quod contracta dissolvi debeant: sed hîc potius consideratione, quod mutatâ alterius voluntate, Judex propter difficultatem probationis, certus esse non possit; ut eleganter scribit *Iohann. Meichner. in decis. Camer. Imp. Tom. 3. decis. 20. n. 21.* ubi disputat de Constitutione Megapolitanâ circa pœnam *Von heimlichen Vorlobnüssen*: quatenus fisco competat actio.

48. Sponsi, sponsæ, ac sponsaliorum appellatione, an maritus, uxor, & matrimonium contineatur, satis involutæ quæstionis est: & in utramq; partem textus, rationesq; non desunt; l. 4. ff. de Fund. dot. l. item apud 15. §. sponsus, ff. de Injur. & famos. lib. 1. si uxor. 13. §. Divû Severus, & §. si minor. ff. ad Leg. Iul. de adult. l. si sponsalibus 58. l. si sponsa 74. de Iure dot. cum similib. Latè Tiragu. de ll. Connubial. gloss. 2. n. 1. & 18. cum seq. Sed videtur dicendum, quod in odiosis quidem differant; in materia verò favorabili, quodammodo pro iisdem habeantur *Alexand. Raudens. Comes & Doct. lib. 1. Respons. 10. n. 80.*

49. Consensui contrarius est error, *Treutl. de Nupt. th. 6. lit. e. & f.* Non etenim consentiunt, qui errant; cum nihil consensui tam contrarium sit, quam error, qui imperitiam detegit: *Ulpian. ICtus in l. 15. de Iurisdic. l. 116. de R. I. Hunn. in Resolut. lib. 1. tract. 3. quæst. 12.* Ille error est vel nominis, vel personæ: sive ut loquatur Dd. *substantialis. & accidentalis.* *Treutl. de loc. Vel ut alij. Personæ; Conditionis; Fortunæ, & Qualitatis: Forster. de Nupt. pag. 113. Cypræ. c. 13. §. 31. n. 2. Menzerus de Conjug. Tarnov. pag. 338. 384.*

50. Error nominis, siue accidentalis, ut si quis eam, quam matrimonio sibi jungendam destinaret, existimet appellari Mariam, cum Rosina, aut Katharina diceretur; non obest vel impedit sponsalia, sed nihilominus manent firma, *argum. §. siquidem 29. l. de Legat. l. 4. C. de Testam.* Error enim nominis non vitiat stipulationem, cum de corpore constat *l. 9. §. si in nomine, de Contrab. empr. Gotbos. ibi. lit. f.* Error in corpore, vel personâ admissus, sponsalia irrita & nullius momenti facit, *per l. 30. de R. I. l. 15. de Iurisdic. Covarr. part. 2. c. 3. §. 7. Cypræ de sponsal. c. 13. §. 32. & sequ. Alberic. Gentil. lib. 3. c. 2. Hunnius thes. 6. quest. 55. lit. e.*

51. Idem affirmandum de errore conditionis, siue status; puta: si ancilla sit, quam quis liberam credebat, *Cypræ. d. c. 13. §. 38. Didac. d. part. 3. §. 7. Tarnov. c. 69. lib. 1. fol. 392.* Error Fortune, si quis illam quam putabat divitem, pauperem intellexit, sponsalia non impedit. *Gentil. lib. 3. c. 4. Cypræ. c. 13. §. 58. & error Qualitatis; Hunnius cit. loc. quest. 56. Cypræ. c. dict. §. 67. Beust. c. 10;* ut si quis credebat morigeram, quam capitosam, ac rixosam invenit: *Forster. cit. loc.*

52. Nequaquam autem hic intelligimus consensum coactum, vel simulatum: Nam simulatæ nuptiæ nullius sunt momenti, ut loquitur *l. Crus, in l. 30. de Rit. Nupt. l. 54. de O. & A. l. 14. C. de Nupt. sed liberum, verum, atq; voluntarium; Forster. loc. cit.* Cum imprimis nihil consensui tam contrarium sit, quam vis, atq; metus, quem comprobare contra bonos mores est, *l. nihil. consensui 16. de R. I. & l. 1. ff. & C. Quod met. caus. Coppen. obs. 36. n. 36.*

53. Removemus itaq; omnem coactionem, quæ fit per metum, fraudem, dolum, & vim: Matrimonia enim debent esse libera, *per l. 19. de V. O. l. 79. §. f. de Condit. & demonstr. l. 14. C. de Nupt. c. cum locum 14. hoc t. c. consultationi. c. gemma: Eod.* Inhonestum quippe visum est, vinculo pænæ matrimonia adstringi, siue futura, siue jam contracta, *l. 134. de V. O. Cypræ. c. 13. §. 14. n. 1. 2. & 3.*

54. Quapropter non est dubium quin metus, qui etiam possit cadere in virum, vel mulierem constantem, omnino obstet sponsaliorum operationi; *per text. in l. 9. Quod met. Caus. l. 13. C. de Transaction. gloss. ibi. in verb. Cruciatum; textus elegans in c. cum dilectus 6. de his que vi met. caus. Panor. ibi. Andr. Gail. obs. 93. lib. 2.*

55. Contrarium obtinet in metu reverentiali, *per l. 3. ff. quod met. Caus.*

Caus. Quòd enim ibi de vi dicitur, rectissimè ad metum à patre liberis Jure incussum, accommodari potest, ut scilicet illius ratio non habeatur, nec intelligatur eò minus liberè consensisse, quod patris reverentiam metuens, filius consenserit, *l. 7. §. 1. h. t. l. 22. de Ritu Nupt. ubi Dd. communiter: Panormit. in c. veniens, hoc t. Gail. d. obs. n. 22. Hunn. th. 5. quæst. 49. lit. a & b. & in Resolut. lib. 1. tract. 3. quæst. 10. Cypræus c. 13. §. 18. num. 1.*

56. Quandoverò metus parentum non amplius est reverentialis, sed talis, qui possit adferre cruciatum corporis, res aliter se habet, *per l. nec filium-12. C. de Nupt. Panormit. in cit. c. veniens, Bartol. in l. ad invidiam, 6. n. 1. C. de his quæ vi met. caus. & nullus consensus nudus, licet filia taceret, præsumi potest, propterea, quod causa metus justî durasset: Riminald. in Consil. 77. Klingius: n. f. de Caus. Marim. pag. 16. Bartol. in l. 1. §. 5. ff. quar. rer. act. non dat. Didac. Covarruv. part. 2. c. 3. Cypræus d. loc.*

57. Idem judicium de Vi, quæ etiam per raptum fit, *r. t. C. de Raptor. virg. c. 1. de Rapt.*, est. Quod tamen ille in consequentiam trahere non potest, quem pater carnaliter concumbentem cum filia inventum, vi cogit matrimonium promittere; inprimis cum copula illa fuerit voluntaria, non coacta; *C. consultationi & ibi Panorm. plenè n. 7. h. t. Metus enim præcedens ita tollitur, & novus quodammodo consensus inducitur; Gail. obs. cit. 93. n. 28. argum. l. penult. ff. de Condict. ob turp. Caus.*

58. Raptum per se prohibitum esse, notissimi Juris est; *ex t. 2. C. de Rapt. virg. l. 5. C. de Episc. & Cler. sed si copula carnalis, consentiente raptâ, supervenerit, non dirimendum esse tale matrimonium, cū habuerit vir mulieris assensum, clarissimè patet, ex c. cit. consultationi, pen. panormit. & Ccæ. ibid. Benst. c. 39. Ubi dicit, Jura Canonica Juris Civilis rigorem nonnihil mitigasse, quòd eo casu, ubi quidem parentes virginis vivunt, sponsa matrimonio jam promisso, volens rapta fuerit, non tàm libidinis explendæ causa, quàm amore conjugij promissis; argum. l. ult. de Condict. sine Caus. & c. Estote Extra de R. 1. Paul. de Castro in l. Raptores, C. de Episc. & Cler. Coppen. obs. 34. n. 6. 7. 8. vid. omninò Constitut. Electoral. Saxon. tit. Von Ehegeheimnissen.*

59. Huc referri possunt omnes ij, qui dolo, fraude, Philtris, & quâcunq; queunt illegitimâ ratione, in cantas alliciunt mulierculas:

H. civil. 2.

Hunn. in Resolat. lib. 1. tract. 3. quest. 115; quæ philtera, sive pocula amatoria, ad amorem ipsum animo immittendum quidem propinantur, non tamen periculo carent; utpote ex quibus serè sequitur mors, aut extrema rabies: *Arrest. sive placitum Parliament. Tholosani, annotationibus Corasii illustratum. annotat. 71. pag. 119.* De quibus omnibus insignis Theologus *Felix Bidembach. in suo tract. de Connub. c. 4.* concludit: Si talis muliercula, vel virgo, dolo inducta, sub patriâ sit potestate, quod ibi expedita res sit, ut rescindi possit omnis contractus; si sui Juris, tunc hæc promissio, ut clandestina & illegitima haberi, & irrita esse debeat, *argum. l. 14. ff. de LL. l. 5. C. eod. l. 15. ff. de Condit. Institut.*

60. Quia verò sponsalia solo hodiè consensu constant, ideoq; non tantum inter præsentés, sed etiam absentes rectè inveniuntur, *l. 4. §. 1. hoc t. l. f. Rod. VVesenbec. n. 6. Hunn. in Treutl. vol. 2. de Nupt. Thes. 1. quest. 5.* ita tamen si scientibus his, qui absint, facta fuerint, vel si postea ratum habuerint: *l. 5. hoc t. Cypria. c. 5. §. 27.*

61. Inter absentes fiunt, vel per nuntium, vel per Epistolam, *l. f. ff. hoc tit.* quod quidem olim non licebat, dum quævis stipulatio, non Epistolâ, sed verbis articulatis, oreq; prolatis contrahebatur, *l. 1. ff. de V. O.* at hodiè, cum nudus consensus sufficiat, ista solemnitas verborum sublata est; facit *l. 2. de Pact. l. 14. §. f. de Constit. pec. Hunn. d. loc. sub lit. f. Coppen. obs. 25. n. 35.*

62. Et hæc extendit *Brederodius in Anal. Log. 1. de Nupt. in 1.* quòd etiam parentes, liberorum loco, contrahere possint sponsalia, non autem matrimonium, quia illud non sortitur effectum suum, nisi quoq; liberi consentiant, *l. 2. de Rit. Nupt. l. 5. h. t. l. 1.* Idq; adeò verum est, ut etsi pater promiserit, sub certâ aliquâ pænâ, vel adjecto juramento; tamen is, repugnantibus liberis, nec pænâ, nec perjuriam incurrat; *l. Titia 134: de V. O. c. gemma 29. h. t. c. si verum esse 31. q. 2. Cypria. c. 8. §. 18. n. 3.*

63. Nec tîm strictè hîc requirimus interventum Arrharum, Germanis *Handtrew. sive Malschak/* de quibus est *l. t. C. de Sponsalib. & Arrh. Landrecht/lib. 1. art. 20. in verb. Morgengabe/ VVesenb. n. 6. Cypria. de Sponsalib. c. 3. §. 1. n. 1. Hunn. tb. 5. quest. 52. lit. 4.* Quarum quidem antiquitatem, inter alia egregiè demonstrat internuncius Abrahæ, Rebeccæ, quam herili filio uxorem petebat, *ραμήλια* aurea & argentea loco arrhæ obferens, *Gen. 24. v. 52. & 53.*

64, Roma-

64. Romani verò annulis plerumq; usi sunt, quod patet ex l. si donata 36. §. 1. de Donat. inter V. & M. Quos ferreos sine gemmis fuisse, testatur Plinius lib. 33. Gemma carebant ut rei ostenderent simplicitatem: Materia ad constantiam spectabat, Forma ad perpetuam conjunctionem: Cypræus c. 11. §. 2. n. 1. Dicebatur autem annulus pronubus: Tertul. de Cultu feminar. Annulus fidei, ut inquit Nicolaus Pontifex in c. nostrates 30. q. 5. ibi: *Arbis sponsam, sibi sponsus per digitum fidei annulo insignitum desponderit.*

65. Ut autem neq; ad emptionem, neq; ad venditionem, arrharum datio, qua fieri tamen solet, l. f. de Leg. Commissor. pr. l. de Empt. & vendit. ita necessaria est, ut quasi ad substantiam contractus pertinere videatur, l. 35. de Contrah. Empt.; sic nec ad sponsalia, ad quæ constituenda nudus consensus sufficit, per l. 4. h. 1. Quod si tamen arrharum datio sequuta fuerit, illarum effectus ille est, ut arguant sponsalia esse perfecta, arg. vers. nam quod arrhe l. de Empt. & vendit. Beust. c. 6. majoremq; certitudinem ostendunt: Paul. Cypræus c. 3. §. 1. nu. 1. Coppen. obs. 28. n. 4.

66. Vidimus, quomodo contrahantur sponsalia: consequens est, ut dispiciamus, an personæ omnes habeant contrahendi facultatem, argum. l. 4. ff. qui testam. fac. poss. §. f. l. de iur. nat. gent. & Civ. Possunt autem omnes contrahere, qui non prohibentur, argument. l. nec non 28. §. quod ejus 3. Ex quib. caus. major. l. 43. §. 1. de Procurat. l. 1. §. 1. de Testib. l. 13. de iudic. l. 8. de Accusationib. Donell. lib. 6. comment. c. 5. Cypræus c. 9. §. 1. Coppen. obs. 25. n. 2.

67. 1. Prohibentur, Ratione status, Servi. Hi namq; non connubium, sed contubernium contrahunt l. Proculus. 67. de iure dot. l. si neget 7. de agnosc. liber. l. adoptivus 14. §. 3. de Ritumupt. l. 12. § 33. de Instruct. vel Instrum. leg. l. 3. C. de Incest. & inutil. nupt. Briffon. de iure connub. pag. 5. Hunn. ib. 4. quæst. 38. lit. f. Hodiè verò, differentia inter nuptias liberorum, & servorum, sublata est, can. 1. de Conjug. servor. Mauserus in tract. de Nupt. pag. 329.

68. 2. Ratione patriæ; peregrini, qui cives Romani non sunt; nisi fortassis Jus civitatis impetrent. pr. l. de Nupt. 3 sic Campani, non nisi civitate impetratâ, Jus connubij cum Romanis habuerunt: Livium lib. 37. Valent. Guil. Forster. de Nupt. c. 7. pag. 60.

69. Postea verò ab hoc jure discessum fecerunt Romani: dum
omnis

omnis in orbe Romano qui est, ex constitutione Antonini Imp. ci-
wis Romanus effectus est, l. 17. ff. de statu hom. Et discrimen regionum
non amplius hodiè attenditur: successit tamen in ejus locum, reli-
gionis diversitas, Forster. d. loc. pag. 61.

70. Cum infidelibus itaq; hoc est ijs, qui in totà religione, à
Christianis dissentiunt, sponsalia contrahi non possunt: Forster. d. loc.
Hunn. disp. 6. de Nupt. in Treatl. vol. 2. th. 2. quest. 14. lit. e. Gentils. lib. 2. de
Nupt. c. 19. & hodiè, ut nuptiæ, ita & sponsalia, omnibus Christia-
niscum Judæis interdicta, l. 6. C. de Iudæ: Idem de Jure Canonico. c.
cave, 28. quest. 1. c. 9. distinct. 32. cap. 15. Immo & divino, Exod. 34. v.
15. Deut. 7. v. 3. 1. Reg. 11. v. 1. 2. 3. 4. 5. Petr. Martyr ad hoc cap. Clariss. Dn.
D. Paul. Tarnov. pag. 231.

71. Contracta tamen, non sunt dirimenda; propter expressum
textum, 1. ad Corinth. 7. v. 12, & 13. Clariss. Dn. D. Tarnov. pag. 237. Nam
& mater Timoth. Græco, & Augustini, Ethnico cohabitavit, Forster. d.
c. 7. ad quod etiam videri potest l. 16. C. de Episcop. audient. Nec enim
est in jure nostro rarum, ut quæ ab initio contrahi prohibentur, con-
tracta tamen, & perfecta, non temerè rescindantur, text. in l. 8. v.
idem & de his qui sui vel al. iur. sunt: l. 85. §. 1. de R. I. Raucbar. part. 2. q.
7. n. 6. Hunn. th. 2. quest. 14. lit. e. Petr. Nicola. Mozzius de Matrimen. colum.
7. n. 33. de quibus Fusius disputatione 3 de Matrimenij dissolutione.

72. Quid de diversitate religionis dicendum, Dd. vel nquo:
an nimirum Lutheranus, Pontificiæ, vel Calvinianæ religioni ad-
dictam ducere possit. Didac. Covarr. in Epit. causa matr. part. 2. c. 6. & 7.
§. 4. & 11. Forster. pag. 64. Beust. de matrim. c. 37. Menzer. sub tit. de dispar.
relig. m. pag. 95. Felix Bidembach c. ult. quest. 5. Beza in lib. de Repud. &
divort. pag. 113. usq; ad pag. 139. Lusber in explicat. cap. 7. ad Corinth. Tar-
nov. c. 35. lib. 3. pag. 943.

73. 3. Ratione ætatis, ex Lege Papia, ubi etiam sexagenarius du-
cere nequit quinquagenariam, Alpien. in fragm. tit. 16. in pr.; præsu-
mitur enim conjugium sterile futurum, argum. l. 21. in pr. de action. emp.
& vend. Gothofred. ibi.

74. 4. Ratione dignitatis: prohibetur si quidem vir Senatorij ordi-
nis, cum libertinâ, aut vili personâ, histronicâ, mimicâ &c. de
sponsalibus tractare, per l. 16. 27. 44. de Ritu nupt. l. 9. de Senatoribus.
Quod correctum est Novello Jure, ab Imp. Iustiniano, Novell. 78. c. 3.
Novel.

Novell. 117. cap. 6. Forsterus cap. 7. p. 71. Gothofred. in not. marginal. ad l. 15. de Ritu nupt.

75. 5. Ratione potestatis, & administrationis tutelaris, l. 15. hoc tit. l. 7. ad Leg. Jul. de Adult. idq; propterea, ne hoc modo rationes administrationis tutelae conturbarentur, & administrationis malae fraudes regerentur, ut traditur in l. 64. & in l. 67. §. 2. de Ritu nupt. Forster. loc. cit.

76. 6. Ratione infantiae, & animi imbecillitatis, infantes infra septimum aetatis annum; & furiosi, qui ob animi defectum, a sponsaliorum contractione arcentur, l. 14. & 8. hoc t. l. 16. §. f. de Ritu Nupt. c. accessit 5. de de sponsat. impub. l. 4. de R. I. Novell. Leonis 109. c. neq; furiosus 26. caus. 32. quest. 7; quiq; his comparari solent, profundè ebrij; argum. l. 4. h. t. l. unic. C. si quis imperat. maled. x. c. venter 5. distinct. 35. Beust c. 11. Vvesemb. in Paratil. hoc t. Hunnius th. 4. quest. 36. lit. e. Cyprae c. 13. §. 59. 60. 61. 62. Coppen obs. 25. n. 8. & 9.

77. Circa furorem distinguunt hic Dd; inter furorem continuum, & perpetuum, & inter furorem intervalla sua habentem; l. Divus 14. ff. de Offic. Praesid. De Prioribus, res est expedita; propter defectum consentus, qui omninò requiritur, l. 4. h. t. l. 2. de Ritu Nupt. De reliquis verò, ij, ut consentire possunt quādo sunt sani, sic & sponsalia contrahere, arg. l. 20. §. 4. Qui Testam. fac. poss. & l. furiosum. 9. C. Eod. Hunn. d. loc. quest. 34. l. c. Cyprae c. 13. §. 59. n. 1.

78. 7. Ratione corporis insanitatis, interdicitur ijs, qui propter vitiū insanabile corporis, ad generandum perpetuò sunt inepti, l. 10. C. de Repud. l. 39. §. 1. de iure dot. Isti enim finem matrimonij, consequi non possunt, c. 2. & t. s. de Frigid. & malefic. Beust. c. 10. Forster. pag. 74. Beza de Divorijis, pag. 91. & pag. 229. Hunn. th. 8. lit. a. Cyprae cap. 13. §. 65. & 66.

79. 8. Ratione consanguinitatis, vel propter sanguinis conjunctionem arctiorem: Non enim nobis omnes uxores ducere licet; nam à quarundam nuptijs abstinendum est, propter cognationem intervenientem, vel adfinitatem, §. 1. & 2. l. de Nupt. l. 53. ff. de Ritu. Nupt. Forster. c. 7. pag. 75.

80. Cognatio est, vel directa inter adscendentes, & descendentes; ut sunt parentes, & liberi: vel transversa, puta inter collaterales, ut fratres, & fratrum liberos, ac parentes, tot. tit. ff. & l. de gradib. cognat.

81. Quoad lineam rectam, talem Dd. extruxerunt regulam:
C quod

C. iuberis de spon
2. cuius d. spon

quòd inter eas personas, quæ sibi sunt invicem parentum, ac libero-
rum loco, nuptiæ prohibeantur in infinitum, §. *ergo non omnes l. de*
Nupt. l. 53. de Ritu Nupt. Levitic 18. v. 7. & 8. Ezech. 22. v. 10. i. ad Corinth. b.
8. v. 2. Peinliche Halsgerichts Ordnung/ art. 117. Constitut. Elector. Sax:
August. Constit. 22. p. 2. Quia censetur contra pudorem, si quis filiam
suam ducat, l. 14. §. serviles 2. v. unde nec vulgò, de Ritu Nupt. Et natu-
rae fædus non permittit cum matribus, & filiabus concubitum,
l. 19. C. de Episc. & Cleric. Guiliel. Forster. c. 7. pag. 76. Albericus Gentil.
lib, 5. c. 5. & 7.

82. Et in hâc lineâ rectâ, tam Jus Canonicum, quàm civile, quoad
numerationem graduum, inter adscendentes & descendentes conve-
niunt: *Schneidew. de Nupt. cap. de Arbor. Canon n. 2. Tarnov. c. 53. lib. 1. p. 261.*
Quoad collaterales verò, in multis differunt: unde Dd. peculiarem
arborem Canonicam, & peculiarem civilem, propter computatio-
nem graduum, invenerunt. *Tarnov. loc. cit. Schneidew n. 5. 6. 7. 8.*

83. De arbore civili, quæ propter tutelâs, & ab intestato suc-
cessionibus principaliter inventa est, *Valentin. Forster. de success. lib. 3. cap.*
28. n. 2. hæc traduntur regulæ, in linea rectâ adscendentium, & de-
scendentium; Quòd tot sint gradus, quot personæ; una dempta.
Schneid. c. de arbor. Civil. n. 2. In linea verò collateralali æquali & inæquali;
Quòd tot sint personæ, quot sint gradus, stipite dempto; *Schneid. d. loc.*

84. Arborem Canonicam, quam propter causas matrimonia-
les potissimum inventam & introductam dicit *Valentin. Forster. alleg.*
loc. c. ad sedem 35. quæst. 5. hisce canonibus nobis imaginari voluerunt;
Quòd in lineis collateralibus æqualibus, quoto gradu uterq; à sti-
pite, eodem quoq; inter se distent, *Schneidew. hic n. 5.* In collateralibus
verò inæqualibus, quoto gradu remotior distaret à communi
stipite, eodem quoq; gradu inter se distarent. *c. vir. f. & ibi gloss. de*
Consang. & affinitat. Schneid. n. 8.

85. Et secundum hanc computationem (quæ, an sit melior, &
perfectior, Juris civilis, non hic disputo, sed tantum quod sit re-
ceptior in hâc materiâ hodiè judico, cum *Beust. de matrim. in f. quæst.*
51. sub Rubr. Admonit. de grad. m. pag. 238. Havn. vol. 2. in Treutl. disput.
6. de Nupt. thes. 2. quæst. 23. & in Resolution. lib. 1. tract. 3. quæst. 20. Cy-
præus c. 6. de Matrimon. §. 3. n. 21. Menzer. pag. 32.) in lineâ collateralali
æquali, divino & humano jure prohibita sunt omnia matrimonia,

1216

intra primum gradum, de Jure Canonico, secundum civili, *Levitic. 18. v. 9. & 20. v. 17. Deuteron. 27. v. 22. Ezechiel. 22. v. 11. §. intercas 2. l. de Nupt. l. 8. l. 39. de Ritu Nupt. l. 35. §. 1. de V. o. Alberic. Gentil. lib. 5. c. 8. Hottemann part. 4. de Castis. Nupt. c. 7.*

86. Sic de Jure tam Mosaico, quam Justiniano, matrimonia in secundo gradu lineæ collateralis æqualis, qui sibi mutuò non sunt loco parentum & liberorum nō sunt prohibita, §. *duorum autem fratrum. l. de Nupt. l. 2. C. de Instit. & Substitus. l. 3. de Ritu Nupt. Hunn. tb. 2. q. 20. lit. d. & e.*

87. Unde multo magis licitè coire possunt personæ, quæ sunt ulterioris gradus, ut sunt patruales, consobrini, amitini, *l. 19. C. de Nupt. Forster. cit. loc. à pag. 86. usq; ad pag. 92. Et ita de Jure divino, & civili.*

88. Jure autem Pontificio, hoc non obtinet; quod prohibet nuptias ad gradum usq; collateralem quartum, *c. penult. v. quaternarius de Consangu. & Adfinit. c. ad sedem. 2. caus. 35. q. 5.* licet olim ad septimū gradum consanguinitatis, prohibitio se extendebat *c. nulli 35. qu. 2.* Quod Ecclesiæ quædam Lutherana ita corrigunt, ut autoritate magistratus, tertium gradum lineæ inæqualis, uti in terris Electori Saxonie obtemperantibus, prohibeant, non autem æqualis, *Das einer seines Großvaters Bruders sohns tochter/ weil sie ihm im dritten Bliede gleicher linien verwandt/ zur Ehe nehmen kan: Schneidew. hic n. 8.* Potest tamen alio in casu, ob certas, ac graves causas, dispensare superior magistratus. *Forster. c. 7. pag. 92. Beuß. de Matrimon. c. 56. Clariss. Theol. Dn. D. Tarnov. c. 59. lib. 1. pag. 322.*

89. Ob conjunctionem adfinitatis, prohibentur adfines ij, qui sibi loco parentum, aut liberorum, vel etiam fratrum sunt, *Cyprus de Matrimon. c. 6. §. 2. n. 1.* Ita namq; socer, & Nurus; socrus, & gener; vitricus, & privigna; noverca, & privignus, & alij ulteriores; matrimonio jungi prohibentur. §. *adfinitatis 6. §. socram 7. l. de Nupt. l. non facile 4. §. hos itaq; de Gradib. l. Aristo. 40 de Ritu Nupt. ubi etiam Dd. aliquot extruxerunt regulas, propter meliorem cognitionem, quas tradit Schneidew. de Adfinitat. à n. 8. ad 12. usq; vid. hic omninò Mozzius de Matr. column. 7. n. 41.*

90. Differt & hic Jus Canonicum, à civili. De hoc namq; tantum ex justis nuptijs; de illo verò, ex quocunq; etiam illegitimo coitu, contrahitur adfinitas, *Robert. Bellarmin. lib. 1. de Matrim. sacram.*

quid non con
P. f. de L. nupt.

c. 30. *Gregor de Valent. disp. 10. quest. 5. Clariss. Theol. Tarnov. lib. 1. c. 67 pag 369. quos citat Hunn. sæpè alleg. loc. ubi. 3. quest. 30. lit. d. vid. Gensili de Nupt. lib. 5. c. 13. loban. Coras 1. Miscellan. 3. n. 3. De hoc inter adfines collaterales non prohibetur matrimonium, sed tantum inter eos, qui parentum liberorumq; loco sunt, qui enumerantur in d. l. non facile §. hos itaq; de illo inter transversales etiam, in certis gradibus, s. non debet §. ext. de cons. & affin. Schueid. n. 4. Petr. Nicol. Mozz loc. cit.*

91. Ceterum extra personas eas, quæ parentum & liberorum locum inter se obtinent, reliquis matrimonium prohibitum non est contra here, §. mariti §. l. de Nupt, Forster. sæp. cit. c. 7. pag 95.

92. Exceptionem tamen hoc patitur, in fratris uxore, & uxoris sorore, quarum nuptias primi veterunt Imp. Constantius & Constant, l. 2: C. Theod. de Incest. nupt. l. nemini 17. C. de Nupt. l. fratris 5. C. de Incest. nupt. Forster. d. loc. Cum Jure civili; & quidam sentiunt Theologi, moti mandato *Levit 18. v. 16, &c. 20. v. 21. Math. 14. v. 4. Calvin. in Commentar. ad septim. præcept. ad text. Levit. 18. v. 16, Tarnov. cap. 71. lib. 1. pag. 415. Andr. Osiand. in not. ad c. 25. Deut. v. 7.*

93. Quamvis etiam alijs, propter textus nonnullos sacros, ut *Genes. 38. v. 8. Deuter. 25. v. 5. exemplo Ruth. c. 4. v. 5. Math. 22. v. 25. Marc. 12. v. 19. Luc. 20. v. 28,* contrarium placeat; tamen verior videtur illorum opinio, qui negativam tuentur quoniã lex illa V. T. hodiè nos Christianos nõ stringit, sed est duntaxat particularis, & singularis politica, ceremonialis, ac forensis, Israelitico solum populo lata, non nisi Judæos obligans, ut demonstrant plurimi Theologi, quos recenset pluribus, *Guilielmus Forsterus cap. 7. pagin. 102. vid. Osiand. loc. cit.*

94. Controvertitur etiam de illa quæstione, *An aliquis defuncti fratris sponsam ducere queat?* Quam solvit *Beust. c. 53. de Matrimon. Quod* nimirum hic publica honestas potissimum fit inspicienda: *per l. 197. de R. I. & iccirco dispensatione opus esse putat; per c. ad audientiam. &c. sponsam, hoc tit. c. continebatur, v. si verò, de desponsat. Impub. Coppen. abs. 28. num. f.*

95. Porro certos, Dd. ponunt sponsaliorum effectus, quod nempe ille, qui dissolvit sponsalia, vel per quem stat, quò minus matrimonium contrahatur, amittat arrhas datas, vel acceptas, & aliud tantundem de suo reddere cogatur, sicq; ad duplicatas teneatur, tunc quando

quando est major 25. annis; si verò minor, solum ad receptas, l. 5. C. de sponsalib. Beust. de sponsalib. c. ult. VVesemb. n. 7. Petr. Nicol. Mozzius de Matrimon. col. 5. de accidental. marr. n. 5.

96. In sponsalibus de futuro, sequuta carnis copula, volente sponsa, illa copula verum efficit matrimonium, c. u qui fidem 30. hoc tit. c. continebatur vers. si autem, CCæ. ibid, de Desponsat. Impub.

97. Licet etiam, ex sponsalibus de futuro, non contrahatur ad finitas, ut matrimonium inter consanguineos sponsi, & sponsam & inter consanguineos sponsæ, & sponsum contrahi non debeat, c. ad audientiam. 4. ubi gloss. in verb. habere non potest, in f. Cc. sponsam 8. hoc tit.

98. Sponsalia etiam de futuro, juramento firmata, efficiunt ut jurans compelli possit, ad matrimonium consummandum, nisi legitimum obstat impedimentum, c. praterea 2. c. ex literis 7. C. requisivit 17. hic.

99. Ad finem nunc propero; quia finis sponsaliorum id requirit, qui ille est, ut nuptiæ, quas VVesembec. n. 5, sponsaliorum materiam vocat, contrahantur, l. i. ibi, repromissio futurarum nuptiarum, ff. hoc t. VVesembec. n. 7.

100. Et sic sponsalia contrahuntur. Dissolvuntur illa mutuo dissensu, ex justissima aliquâ causâ, VVesembec. n. 7 l. i. C. de sponsa lib. c. 2. Eod. Cypræus c. 13. §. II. n. 4. Mozzius, de Sponsalib. column. 3. quomodo solv. vel annull. sponsal. n. 3. Cöppen. obs. 36. Quid verò de praxi hodiernâ observetur, Consistoriales consulendi sunt, Beust. c. 58. 59. de Sponsalib.

Paradoxa.

I. Nobilis ejus loci, ubi quatuor utriusq; parentis majores plena seu integra nobilitatis requiruntur, vulgò Dierschiltig / Georg von Wenzky / in tract. von dem Schlesiſchen Ritterrecht / oder Ehrengericht / §. Nach beygebracht / vers. der beklagte aber / ibi, Vnd nach sonderlicher gewohnheit / vnd eingeführtem Adels vnd Rittersbrauch / dieses unsers Vaterlandes sol vnd muß ein Edelman dierschiltig
C iij seyn /

sey / vnd daß er von vier Adelichen Väterlichen vnd Mütter-
lichen Ahnen herkommen / vnd geböhren sey, beweisen / si *Spon-*
salia cum ignobili contrahat, honestas matrimonij,
Et Juris commuuis indulgentia patrocinari vide-
tur, l. 8. de Senatorib., ut Et nuptia sequantur, Et
proles legitima nascatur: Privilegijs tamen patriæ
nobilitatis minimè præjudicabit, quin proles ista mi-
nus Nobiles majoribus suis habeantur; Et eo nomi-
ne, ab alijs qui perfecta sunt Nobilitatis, in contro-
uersiam vocari queant, Et in Judiciali cognitione
succumbant: Nisi Rex, aut benè meritis, aut alijs
causis motus justis, ex plenitudine potestatis, istius-
modi progeniem natalibus integra Et antiqua No-
bilitatis restituerit, ut perinde habeantur, ac si nul-
lus defectus intervenisset; Schlesiſch Ritterrecht / s. sine
dubio, vers. Vnd zwar kan diesem defect, circa medium
ferè, ibid; Nisi fortè velint rescripto Principis sibi
carere, Et defectum suum corrigere, Et complere.
Quid ergo si sponsaliorum tempore, agnati statim
contradixerunt, sponsumq; seriò admonuerunt, ne
à more majorum deflecteret, ne vefamilia sua ullam
maculam inferret? Protestatio ista hoc operari vi-
detur, ut difficilior impetratu dispensatio fiat. In-
super Et hoc efficiet, ut agnati, Et cognati, eò minus
constringantur, tales liberos ad solemnia plena Nobi-
litis convocare, vel admittere, aut filias suas hu-
jusmodi personis desponsare, aut pro plenè agnatis
cognoscere, sed magis pro cognatis. Cum

2. Cum fide utrinq^{ue} datâ, si consuetudinem corporis adjunxerint, an stuprator in vitos parentes, ut filiam vitiatam, quasi per concubitum uxorem factam, tradere necesse habeant, juris aliquo remedio compellere queat, ambiguae disquisitionis est: Quod in utramq^{ue} partem defendemus.

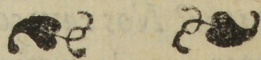
3. Romani moris fuit, interdum dotem sponsaliorum tempore: futuro marito numerare l. ult. in pr. ff. de Condict. sine caus. l. 6. ff. de Condict. caus. dat. l. 29. v. Plane: Solutio matrimon. Quid ergo si mille septingentos Joachimicos, aut Philippicos, sive valorem talium nummorum, sponsus acceperit: Et quadrienio, forte dilato matrimonio, exorta interim rei monetariae perturbatione, qualem hisce annis experti sumus, malit pecuniam refundere, quam matrimonij onera subire: an aestimatione presentis, ut unus thalerus septendecim vicem suppleat, solis centum redditus satisfacere possit? Questionis est; Quod nullo modo admittendum putamus, per l. Paulus, aliàs l. debitorem, aliàs l. creditorem 99. ff. de Solution. & liberat. l. 3. de Reb. cred. l. 3. de In lit. Jurand. l. 3. cum l. seqv. de Eo quod cert. loc. l. 1. de Rerum permut. l. 36. Ad Leg. Falcid. l. 2 de Veter. Numism. potestat. l. 1. de Cont. Emtp.

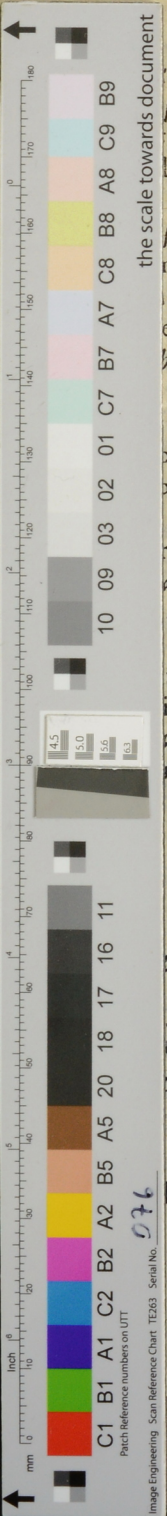
4. An sponsa, si sponsus post inita sponsalia sese alibi contaminaverit, eum de dignata, cogi possit, ut ei nubat, disputatur? Nos eam cogendam esse non existimamus, propter c. 25, de Jurejurand. in verb. non potest

H. C. 26. 7. 1. 20

potest ei opponere: non obstante, quòd hac verba de muliere loquantur, dum non minus sponsus peccare videtur, quàm sponsa, qui post sponsalia aliam attingit, arg. l. 13. §. 5. ff. ad Leg. Jul. Adulter. propter illud: Duo erunt in carne unà; ubi caro eundem debet habere honorem, secundum Nazianz. in Orat. ad Virg. citante Cypræ. de sponsal. c. 13. §. 56. & arg. l. 5. C. de Sponsa. Ubi cavetur simpliciter, quòd propter impudicam & turpem vitam, sponsalia dissolvi possint: Servet itaq; sese sponsus talem, ut inveniat sponsa eum, qualem ipse vult invenire sponsam, secundum c. si ducturi 32. quæst. 6.

5. Quia non rarò etiam accidit, ut parentes, vel etiam tutores scientes puellam esse vitiatam, nihilominus tamen eam despondere soleant, & sic juvenem honestum, blandis verbis, astu, & technis ad fidem dandam impellere; ideoq; etiam dubitatur; An tales, sponsum ita decipientes, puniri possint? Et posse, Exercitij gratia defendemus, secundum auctoritatē scriptoris veteris Philonis, qui voluit ut ejusmodi periculum immineret, non quod talem non custodierunt, sed quod vitiatam pro virgine desponderunt, & sic sponsum, & maritum deceperunt, lib. de LLb. singular. Cypræ. c. 13. §. 46. arg. l. alioquin 11. ubi gloss. & Dd. ff. de Contrah. Empt.

the scale towards document

annis; si verò minor, solum ad receptas, l. 5. C. sponsalib. c. ult. VVesemb. n. 7. Petr. Nicol. Mozzius de *occidental. matr. n. 5.*

bus de futuro, sequuta carnis copula, volente verum efficit matrimonium, c. *is qui fidem 30. hoc s. si autem, CCæ. ibid, de Desponsat. Impub.*

n, ex sponsalibus de futuro, non contrahatur onium inter consanguineos sponsi, & sponsam eos sponsæ, & sponsum contrahi non debeat, *ibi glos. in verb. habere non potest, in f. Sc. sponsam 8,*

etiam de futuro, juramento firmata, efficiunt possit, ad matrimonium consummandum, nisi lepedimentum, c. *præterea 2. c. ex literis 7. E. requisi-*

nunc propero; quia *finis sponsaliorum* id requirit, æ, quas *VVesembec. n. 5,* sponsaliorum materiam, l. *1. ibi, repromissio futurarum nuptiarum, ff. hoc e.*

nsalia contrahuntur. Dissolvuntur illa mutuo imà aliquâ causâ, *VVesembec. n. 7 l. 1. C. de Sponsa s. 13. §. II. n. 4. Mozzius, de Sponsalib. column. 3. quomo- nsal. n. 3. Cöppen. obs. 36.* Quid verò de praxi ho- Consistoriales consulendi sunt, *Beust. c. 58, 59,*

Paradoxa.

ejus loci, ubi quatuor utriusq; parentis seu integra nobilitatis requiruntur, ig/ Georg von Wenkky/ in tract. Hen Ritterrecht/ oder Ehrengericht/ §. Nach rs/ der beklagte aber/ ibi, Vnd nach sonders vnd eingeführtem Adels vnd Rittersbrauch/ rlandes sol vnd muß ein Edelman vierschilling E iij seyn/